

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program: Výtvarná umění
Ateliér: Škola Architektury Miroslava Šika

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Město Sídliště. 50.1283672N, 14.4155097E
Between the panels. 50.1283672N, 14.4155097E

textová část

Vypracoval: Ing. arch. Tomáš Kubelka
Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Miroslav Šik, dr. h. c.
Asistenti: MgA. Anna Svobodová, MgA. Jindřich Traugott
Konzultantka seminární práce: M. arch. Ing. arch. Maria Topolčanská, PhD.
Oponent diplomové práce: Ing. arch. MgA. Martin Rusina, Ph.D.

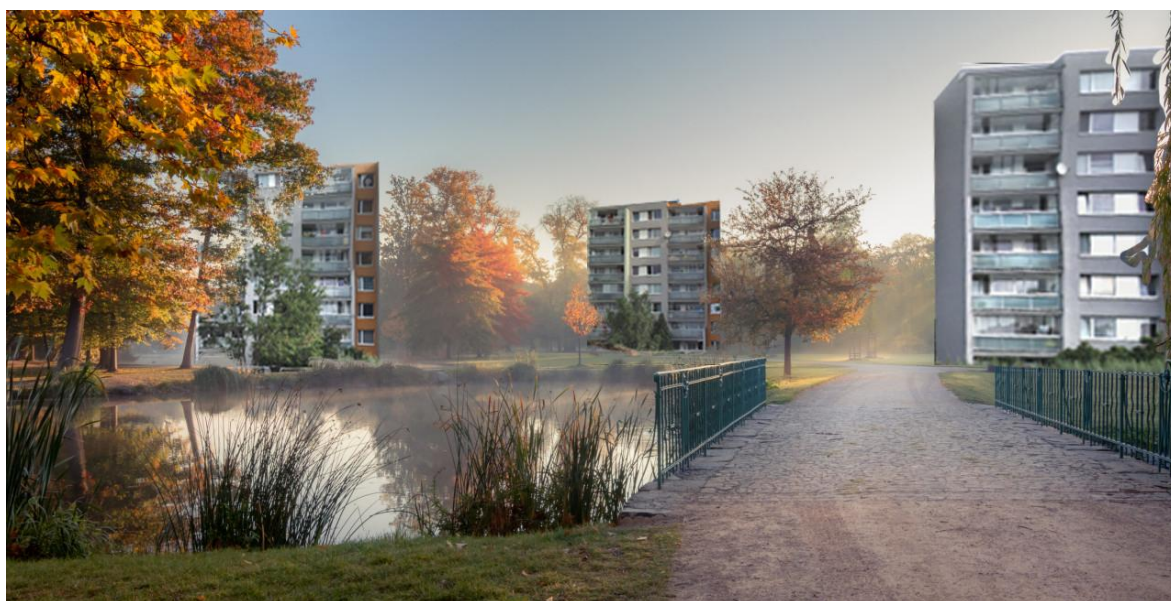
Akademický rok 2020/2021

Volný prostor sídliště.

Tohle je soubor příběhů, které cítím, že souvisejí se sídlištěm Bohnice. Subjektivní příběhy určují, jak z nekonečna možností vybrat rámec pro konkrétní uchopitelný architektonický projekt. Práce a promýšlení samotného projektu pak jen zpětně odhaluje míru naivity předpokladů.

Rozložení energie v ploše

Sídliště v jednom momentu zabralo ohromné území. Neuvěřitelně zakoncentrovalo energii do vysokých panelových domů a domů občanské vybavenosti. Na ostatní prostor, který v tomto stylu zástavby zaujímá 80% plochy, nezbyla energie. Zároveň modernistická zástavba nechává tento prostor extrémně exponovaný. A do toho, tento volný prostor, to co zbylo okolo domů, bylo ničeno technikou při výstavbě, postupně rozbláceno a zhutněno nohama a autama obyvatel domů. Divočina mezi domy, která konkrétně nikomu nepatří.

Byl by panelák k životu tak špatný, pokud by stál uprostřed Stromovky? Volné místo mezi domy není pouze volný prostor, je to jedinečné a nejcennější co na sídlišti je.

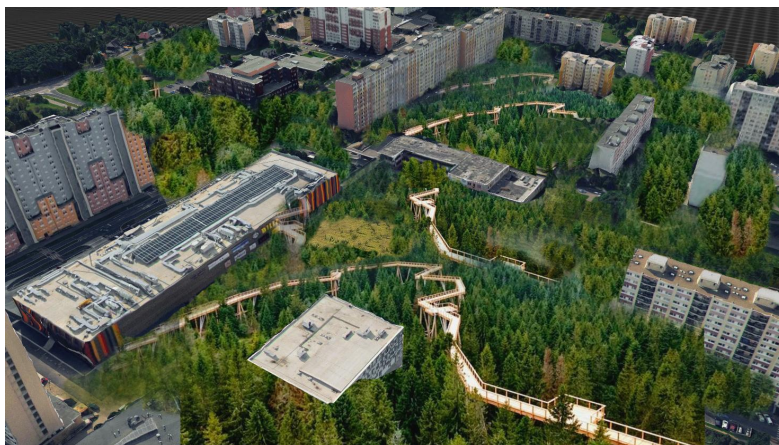
Dům na parkovišti bez políčka

Jak čtu v naučných časopisech o deštných pralesích. Nejprve se naplánuje na mapě cesta. Ta se prorazí pralesem a podél ní začnou vznikat políčka. Políčka přestanou plodit a za políčky se udělají další, tentokrát větší políčka a na starém políčku se postaví dům. Větší políčko přestane plodit, udělá se za ním další větší políčko. Na větším políčku se postaví větší dům. Starý dům se zboří a vznikne parkoviště. Za chvíli větší políčko přestane plodit a tak se na něm postaví větší dům. Větší dům se zboří a na jeho místě vznikne větší parkoviště. A mám rovnováhu větší dům s větším parkovištěm a parkovištěm. Chybí jen pár parkovacích míst, vlastně dobrý. Podle obyvatel je to ideální stav, na kterém se nemá nic měnit. **Mám obrovský dům, co stojí na parkovišti bez políčka.** A v Bohnicích rovnou hned.

Mniši a jejich dvůr

Nechť je prostor mezi paneláky považován za zahradu rajského dvora. Zaparkoval by mnich svoji káru přímo doprostřed? Chtěli by mniši mít popelnice přímo uprostřed dvora? Myslím, že ani z trafostanice by tam nebyli nadšení. A určitě by se jim nelíbilo, kdyby jim tam “developer” postavil doprostřed dvora průměrnou bytovku.

Do jaké míry jsou obyvatelé mniši? Zvládnou si sami nastavit a dodržovat tvrdá pravidla?

Mělo by se k zelené ideji sídlišť mezi domy přistupovat přísně jako k přírodní rezervaci?

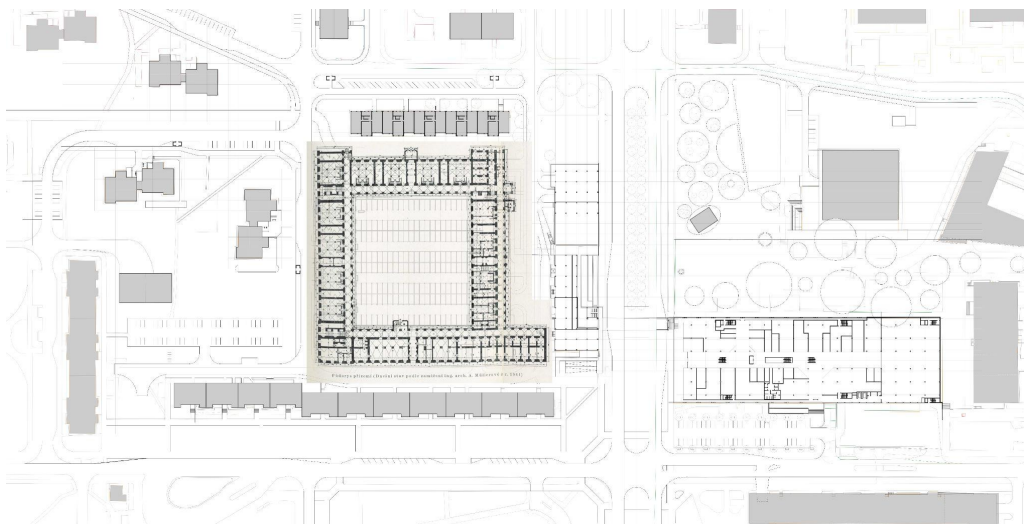
Nebo má vše formovat bez regulací pragmatičnost?

Rajský dvůr

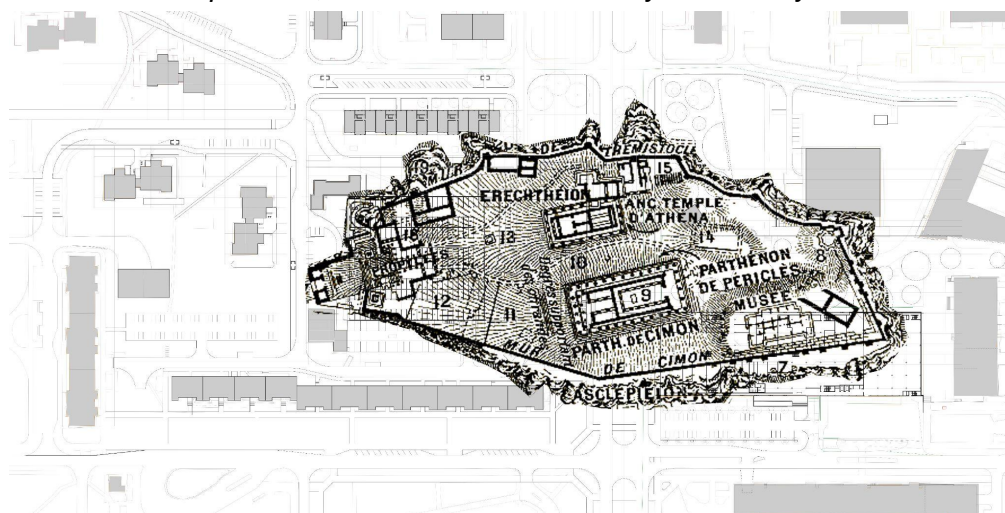
Není největší slabinou Bohnic, že v okolí je skvělá příroda a hezké prostředí? V této situaci je pochopitelné, že obyvatelé nemají velký zájem administrativně složitě a pracně budovat krásné okolo domů. Vydám-li se 1000 m k jihu, mám Botanickou zahradu, 1000 m na západ mám ohromnou sílu kaňonu Vltavy. Je divoké přírody dost? Co mají lidé kolem domů v hezkých prostředích? Malé zahrádky, kůlny, nic? Modernistická představa domů v zeleni má svoji sílu, pokud se nechá tento utopický ostrov vyniknout v kontrastu nehostinných lánů, továren, silnic, dolů.... Co když je všude okolo divoká příroda, do které podnikám dobrodružné výpravy. Potom možná toužím mít přede dveřmi to, co mám pod kontrolou. Divoké vně, ochočené uvnitř, třeba jako princip rajského dvora.

Velké, malé nebo střední řešení.

Existuje univerzální řešení pro celé sídliště? Má to být totální řád? (Versailles)? Nebo spíše organický nepořádek vlastní garáže, v které vím, kde co leží, protože mi do toho jiný nehrabe? (Soukromé zahrádky)? Napadá mne třetí možnost¹, **poloveřejný prostor institucí**.

Dimenze volného prostoru, areál barokní Invalidovny mezi domy na sídlišti Bohnice

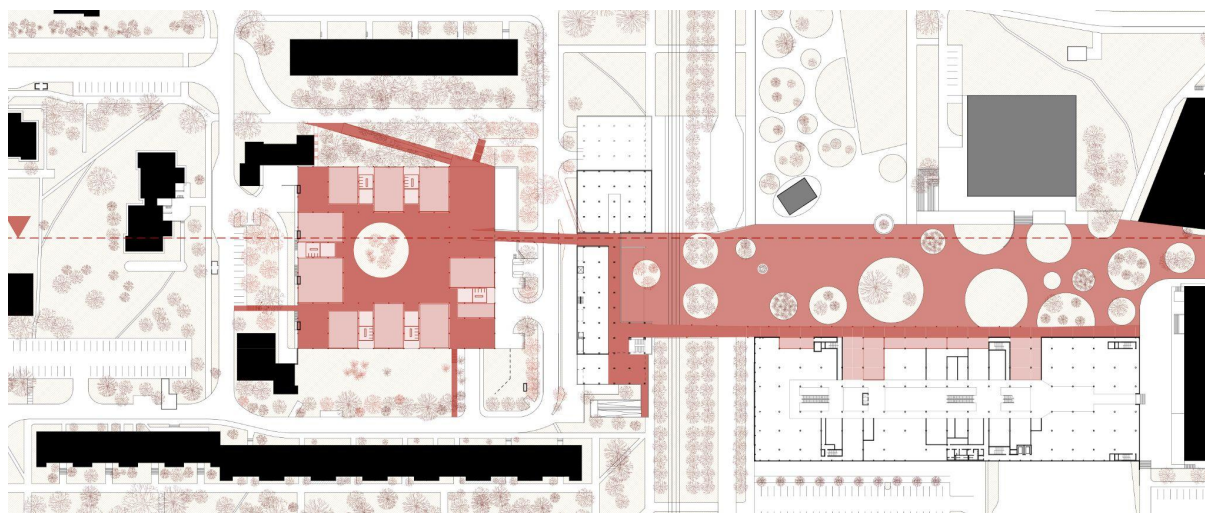
Dimenze volného prostoru, chrámový okrsek mezi domy na sídlišti Bohnice.

Potřebuji zvětšit byt, zn. ideálně o největší místnost.

Veřejným tajemstvím je, že některé místnosti v Bohnických panelových bytech jsou extrémně malé². Zároveň právě Bohnice mají okolo domů úžasné množství prostoru. Navrhuji, zvětšit si prostor k životu o ten prostor venku. Užít si co nejvíce venkovního velkorysého prostoru a byty vlastnit jen jako takové minimální zázemí. Říká se, že dříve lidé také měli jen malé chaloupky a většinu času trávili venku. Způsobila stabilní pokojová teplota 21 stupňů, televize a měkké sofa pohodlnost, která nedovoluje existovat pod širým nebem? Nebo jen prostředí okolo domů je aktuálně ještě horší než nekonečný seriál v televizi.

50.1283672N, 14.4155097E

Hledal jsem ve volném prostoru sídliště Bohnice místo, kde bych demonstroval něco z těchto úvah. Ideálním místem se mi vyjevila polomrtvá zelená střecha velkokapacitních garáží. Ucítíl jsem tam vazbu na další stávající objekty. Tu sílu diagonální cestičky, která to celé spojí. Na střechě nikdy neporostou stromy, přišlo mi, že by právě to mohly být potenciální “stavební” pozemky. Umístil jsem tedy na střechu klastr budov, které budou mít veřejnou funkci a budou kultivovat myšlenku zahrady. Třeba jako altánky v zahradě. Bude to prostor kam se dá přinést počítač na home office, nebo paní Věra mít kurz vaření svíčkové, či místo kde Pythagoras může náctiletým vyprávět o geometrických souvislostech. Celé to protkají cestičky, které to pospojují a po kterých se budu chtít dobrovolně jen tak procházet a vše si prohlížet. To by mohlo být ono. Vlastně nic nového, to už se snažila generace přede mnou. Nevím kolik jí tehdy zbylo energie, zkusím v roce 2021 trochu té energie přidat.

Navržená situace souřadnosti objektů veřejné vybavenosti (institucí).

Naivita

Jaká typologie může volný prostor doplnit? Jaká jiná typologie, kromě obchodního servisu, je na sídlišti potřeba? Myslím, že se hodí prostory pro práci, škola... Stavět, kde stavět? Asi je utopické stavět na střechě objektu, který má přísnou cedulku “soukromý pozemek”. Možná, že kdyby se stavělo znovu, tak by to šlo. Nakolik se dá stavebně vstoupit do existujících objektů? ***Jsou to památky nebo sokly pro další práci?*** Vždyť každý dům na sídlišti má alespoň jednu volnou plochu vybízející k pokračování. Proč stojí na sídlišti domy co potřebují mít spoustu oken (bytovky, pracovny) a hned vedle baráky co nemají skoro ani dveře. Je to to správné napětí? Nebo nedá se to nějak spojit?

Bohužel mám pocit, že na sídlišti lehce demotivuje neexistující koherentní síla domy pořádně rekonstruovat (západnější země) a zároveň vlastně ani neexistuje dostatečná odvaha dát prostor živelné tvorbě (východnější země). Je to “zatím” v Bohnicích (Čechách) prostě jen zaseklé?

Navržená vizualita klástru altánů na střeše garáží.

KONEC

Reference a fenomény, které mám v patnosti.

Stezky v korunách stromů.

<https://www.kew.org/kew-gardens/whats-in-the-gardens/treetop-walkway>

Zahrady

Zástavba na střeše.

https://www.designboom.com/architecture/mvrdv-catalogue-new-uses-empty-rooftops-netherlands-06-22-2021/?fbclid=IwAR3vtv_Q58tHgZ9k3_aQ45E4AQHib2jFfPAAD2GvCdwE-qcG5Hj0PUNqxQ

Hromadné garáže.

<https://channel.louisiana.dk/video/jaja-architects-parknplay>

teorie současné italské koláže v architektuře

Davide Tommaso Ferrando, Bart Lootsma, Kanokwan Trakulyingcharoen (editors):

ITALIAN COLLAGE, 2020,

<http://www.architecturaltheory.eu/italian-collage-architectural-drawings-in-the-age-of-social-media-2/?lang=en>

1) *Nolliho Velký plán Říma*

2) *Panelová bytová výstavba splňovala platné normy. Požadavky na minimální velikost pokojů, o které by mohla být debata, platí ve stejné podobě stále. Nicméně se ukazuje, že pokud se vytvořil pokoj, který kombinuje minimální plochu a zároveň minimální povolenou šířku, ztrácí na své nadčasovosti a může být považován za menší kvalitu.*